

BISERIC'A SI SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiala abonamentului:

Pentru Austro-Ungari'a pe anu	5 fl.—cr.
" " " jum. anu	2 „ 50 „
Pentru Romani'a si strainetate pe anu	7 „ — „
" " " " j. a.	3 „ 50 „

Pretiala insertiunilor:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cau 150 cuvinte	3 fl., pana la 200 cuvinte
	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintiele se se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, era banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.

Nr. 548 Epitr. 1879.

IOANU

din indurarea lui Dumnedieu Episcopulu bisericeii dreptcredintióse resaritene in Eparchi'a romana a Caransebesiului.

Iubita preotime si evlaviosiloru crestini: daru, indurare si pace voue dela Dumnedieu Tatalu nostru, carele este in ceriuri!

Dupace din indurarea lui Dumnedieu si grati'a Majestatii Sale Préinaltiatului nostru imperatu si rege apostolicu Franciscu Iosifu I la staurintiele neobosite si necurmate ale neuitatiloru barbati ai bisericeii nóstre si cu deosebire a nemuritoriului Archiepiscopu si Metropolitu *Andreiu Baronu de Siagun'a* s'a reinfintiatu inca in anulu 1864 vechea nóstra Metropolia ortodocsa resaritena romana; tóte diecesele ei sufragane, archidieces'a Transilvaniei si eparchiele Aradului si Caransebesiului s'au ingrigitu a acoperi trebuintiele si lipsele loru cele mai intetóre atát din mijlócele, ce li au statu de mai nainte la dispositiune, cât si prin deschiderea de nóue mijlóce materiale pentru subsistinti'a loru asia, incát organismulu bisericescu alu acestoru eparchii sufragane, prescisu de santele canóne si de statutulu organicu, a potutu intrá in viétia, si astadi aceste organisme si-implinesu fara pedeca inalt'a loromisiune, de a desvoltá si perfectoná clerulu si poporulu in viéti'a loru religiósá, morala si intelectuala.

Numai Metropolia nóstra cá suprem'a autoritate bisericésca, scolaria si fundationala, cá foru de apelatiune in cause matrimoniali si disciplinari, cá centrulu si inim'a vietiei nóstre bisericesci atát de necesariu pentru sustienerea unitatii institutiuniloru si intereselorú nóstre generali bisericesci, numai singur'a Metropolia, nedispunendu de niscari mijlóce materiale a remasu, cá pentru aco-

perirea neaparateloru ei trebuintie si lipse se se caute si se se afle isvórele necesarii. Congresulu nostru nationalu bis. tienutu in an. 1878, avendu tóte acestea in vedere, in siedinti'a sa din 20 octomvre 1878 sub nr. prot. 238 a decretatu infiintiarea unui fondu generalu metropolitanu si spre acestu scopu a votatu statutulu alaturatu sub //, ér esecutarea acelu'a prin Consistoriulu metropolitanu s'a incredintiatu Escelentiei Sale Présantitului Domnu Archiepiscopu si Metropolitu *Mironu Romanulu*, carele prin not'a sa oficiósá din 8 decemvre 1879 nr. 156 metr. in privinti'a acésta dispune urmatórele:

I. Pentru adunarea daruiriloru benevole, amasuratu punctului 2 lit. a) din statutulu susalaturatu alu fondului metropolitanu, dela comunele bisericesci si dela credintiosii singuratici ai bisericeii nóstre preotimea parochiala, comitetele si epitropiele parochiali suntu indrumate mai alesu la apropietórele serbatori ale Nascerei si Aretarei Domnului, precum si ale anului nou se faca cunoscuta poporului intreprinderea acést'a de mare folosu a congresului nostru nationalu-bisericescu, si se-lu indemne la contribuiuri dupa putintia pentru sporirea fondului metropolitanu; apoi epitropii parochiali séu alti membri designati de comitetulu parochialu, in dile acomodate se amble de arondulu pe la singuratici credintiosi ai bisericii, ér mai alesu pe la acei'a cari dupa § 6. din statutulu organicu, sunt membri ai sinodului parochialu, adnandu dela toti dáruiuri, precát acelea se potu implini dela ei dupa starea averii si dupa sentiulu crestinescu alu inimei loru.

Spre acestu scopu se alatura sub // pentru fiecare parochia filia si matera o cóla rubricata cu acea strensa indrumare, cá preotii si ceialti membri colectanti de contribuiuri la amintitulu fondu se insemne esactu numele si caracterulu fiesce-carui dáruioriu impreuna cu singuraticele sume daruite de aceia; apoi la 15 Februariu

anului viitoriu 1880 se se incheie deocamdata colectele, si consemnarea specifica a daruitorilor subscrisa de parochulu localu si de epitropii parochiali, se o tramita numai de cât, inse pe cale sigura, la concernentulu oficiu protopresbiteralu, împreuna cu intrég'a suma colectata.

Er oficiile protopresbiterali primescu insarcinarea: cá adunandu dela tóte comunele bisericesci din respectivulu tractu consemnarile specifice ale daruitorilor, din acelea se compuna unu conspectu sumariu alu tuturor daruirilor intrate in folosulu fondului metropolitanu dela comunele protopresbiterali anumitu, si acestu conspectu sumariu completatu si cu acele comune, dela cari pentru vre-o cauza extraordinaria nu cumva aru lipsí daruri, se-lu substérna celu multu pana la 1-a martiu 1880 consistoriului diecesanu intr'un'a cu consemnarile specifice si cu sum'a totala intrata dela singuratecele comune bisericesci.

Se intielege de sine: cá intre daruitori voru ocupá locu de frunte in aceste consemnari comunele bisericesci, cari ca atari voru contribuí din mijlócele loru, din lad'a bisericeii, de asemenea se voru petrece in consemnarile acestea si reuniunile si totu felulu de corporatiuni, séu si particularii straini, cari in urm'a celoru intreprinse se voru aflá indemnati a concurge cu mijlóce materiale la infintierea fondului nostru metropolitanu.

II. Cu privire mai departe la acea dispozițiune din statutulu congresualu: ca in folosulu fondului metropolitanu, in tóte bisericile din metropolia odata in anu si anume la diu'a Aretarii séu Botezului Domnului, adeca in 6. ianuariu, se se pórte unu discu separatu sub numirea de „disculu metropoliei“; pretimea parochiala, comitetele si epitropiele parochiali suntu indrumate, ca incependu cu anulu viitoriu 1880, de aci nainte in totu anulu la serbarea Aretarii séu Botezului Domnului, adeca la 6. ian., in fiescarea biserica din cuprinsulu Eparchiei nóstre, se se pórte unu discu séu tasu anumitu pentru fondulu metropoliei, si adeca separatu de alte tasuri séu discuri, respective inaintea acelor'a, si cu espres'a indicare a scopului, pentru care acel'a e menitu; apoi bavii adunati cu acestu discu si numerati in presentia parochului localu si a epitropilor parochiali, pentru anulu viitoriu 1880 se se alature la celea-lalte contribuiuri provediute mai susu ca o positiune separata sub nume de „Venitu din disculu metropoliei“; er pentru anii viitori portanduse tasulu metropolitanu totu in modulu aratatu. bavii adunati cu acestu tasu se voru subscrerne prin oficiile protopresbiterali la Consistoriu pana in 15. Feb. alu fiecarui'a anu.

La acestea se observéza, cá manipularea sigura si conscientiosa a fondului metropolitanu ni o garantéza insusi statutulu votatu de con-

gresu; si cá si acea justa pretensiune a daruitorilor, cá totinsulu, carele a daruitu dupa pótintia sa la acestu fondu, se aiba secura cunoșcintia despre aceea, cá sumele daruite au ajunsu la destinațiunea loru, acésta justa pretensiune se va impliní prin publicarea daruirilor si estradarea eventuala de cuitantii.

Onorata preotime si iubitoru crestini!

Pe timpulu cand clerulu si poporulu nostru romanu se afla in legaturi nefiresci cu o ierarhia straina nationalitatii nóstre, atunci noi, romanii, amu contribuitu in bogata mesura ani indelungati la crearea si formarea de diferite fonduri, fara cá fii clerului si poporului nostru se se fie impartasitu din rodirile aceloru fundatiuni; er cu ocasiunea despartirei nóstre de ierarhia serbésca ni s'a aruncatu din acele fonduri cá particie'a nóstra numai o suma de bani neinsemnata, ce nu sta in nici o proportiune nici cu numerulu, nici cu cantitatea contribuirilor poporului si clerului nostru romanu la acele fonduri.

Acum, Iubitoru! cand este vorb'a se inzestrámu cu fondurile necesarii Metropolii' a nostra ortodoxa resariténa romana, ce vomu dá, scimu pentrece dámu, nu dámu strainiloru, ci ne dámu nóue, romaniloru ortodocsi, si intereselor nóstre.

Noi din partea nóstra si anume *Escelenti'a Sa Présantitubu Parinte Metropolitu Miron Romanulu* a oferitu 1200 fr., éra eu, Episcopulu vostru diecesanu subscriu cu bucuria 500 fr. la acestu fondu metropolitanu.

Scimu si cunóscemu pré bine, Iubitoru! cá timpulu in care incepemu noi a pune fundamentu la inzestrarea Metropoliei nóstre, nu pré este potrivit din caus'a multelor neajunsuri si lipse, ce domnescu astadi in mai multe tienuturi ale diecesei nóstre a Caransebesiului; dar dragostea si alipirea vóstra catra biserica si institutiunile ei, sub a caror'a ocrotire mai potemu astadi in aceste timpuri grele aflá mangaere, viétia si sperantia, dragostea si alipirea acésta a vóstra voru invinge tóte pedecile provenite din lipsele loru si necasurile nóstre si fiacare comuna bisericésca, comuna politica, alte corporatiuni precum si fiacare preotu si mirénu voru pune pe altarinlu bisericeii si natiunei putintiosulu seu ajutoriu spre mai mare marirea lui Dumnedieu si inflorirea bisericeii si scólei nóstre.

Poftindu-Ve la toti sarbatori fericite in depolina mangaere si linisce sufletésca, Ve impartasiescu binecuventarea mea archierésca si sum Alu tuturor

Caransebesiu 17 dec. 1879.

voitoru de totu binele

Joanu Popasu m. p.,
Episcopu.

In diu'a de anulu nou 1880.

Erá unu timpu, in carele dilele mari, dilele de serbatóre erau pentru romanu si pentru intréga tíer'a dile de adeverata bucuria. La tíera, in orasiu si in totu loculu intempinau abundantia in tóte si in mesura multu mai mare decât astadi bunele moravuri si seriositatea. Cas'a si curtea tieranului erau bogate, ér orasianulu avea cui se-si venda manufacturele sale. Pamentulu producea intru prisosintia totu feliulu de producte, ér tíer'a erá indestulata, si nu erá cercata de atâtea calamitáti si necazuri.

Se pare inse, cá astadi au trecutú acestea tóte: a disparutu abundanti'a, si s'a inlocuitu cu seraci'a, au disparutu dilele bune, si au venitu asupra-ne amarulu si nenorocirile de totu feliulu, ce apésa cu mare greutate asupra nóstra si a tierii intregi.

Este infioratoriu a privi preste trecutulu nostru din urma, dar mai infioratoriu preste anulu 1879, acestu anu nefericitu, care astadi espira cáci mari si multe au fost nenorocirile, ce le a adusu elu pe tíera si popóre.

Unde furióse ale Tisei au potopitu in anulu acest'a Segedinula si o multime de sate si campii, ér ap'a cea multa din primavéra ce s'a revarsatu in unele parti a facutu nefructifere o multime de campii manóse, si au adusu pre proprietarii loru la sapa de lemnu si desperare.

Abia scapatu de nenorocirile apei veni preste noi in véra o seceta grozava, carea pali semanaturele, si astfeliu recolt'a cea rea taià o multime de sperantie, lasandu in loculu loru miseri'a si seraci'a generala, si chiar fómetea, ce amenintia tíer'a cu furia in multe parti. In acésta situatiune ne aflà iér'n'a. Si acést'a veni inse acum mai iute ca alta data, aducendu-ne unu geru cumplitu, nóue calamitáti, nóue esundári, nemai pomenite in timpu de iérna in partile nóstre.

Inca din tómn'a erá grea situatiunea tierii intregi. La cei mai multi locuitori erau pucine si atunci provisiunile adunate pentru dilele cele grele ale iernei. Multu mai grea a devenitu inse sórtea marei multimi a locuitorilor tierii in urm'a esundárilor din decemvre. O mare multime de familii au remasu in timpu de iérna in urm'a valurilor furibunde ale apei fara adapostu, fara imbracaminte si fara pane, asia incát intréga tíer'a este cuprinsa de cele mai mari ingrigiri.

Este grea astadi situatiunea tierii, dar nu mai pucinu grea este starea, in carea se gasesce astadi biseric'a si scól'a nóstra confessionala. In biseric'a intempinàmú in multe parti lipsa de pietate, si o recéla facia de santele ei asiedieminte, ér in scóla o multime de greutáti. Este sciutu cá

legislatiunea tierii a introdusu in anulu trecutú limb'a magiara ca studiu obligatu in tóte scólele elementare din tíera. Prin acést'a s'a creatu atát inventatoriulu cât si scóleloru nóstre o positiune multu mai grea, decât ce erá mai nainte, o positiune, carea recere multu tactu si intieptiune dela tóte organele bisericesci si scolari si dela intréga natiunea, daca voimu a sustiené scólele nóstre confessionali, si daca voimu, cá ele se póta produce aceea ce dorimu.

In faci'a multelorú calamitáti generali, ce apésa cu atát'a greutate asupra tierii intregi, in faci'a greutátiloru celoru multe ce s'au creatu prin dispositiunile legislative amintite bisericiei si scólei nóstre pucine bune avemú a inregistrá din anulu trecutú.

Mai nainte de tóte vomú aminti, cá pre cand in cercurile mai inalte se faceau pregatiri pentru a se luá dispositiunile legislative pentru introducerea limbei magiare, biseric'a a doveditu cá este la inaltimea missiunei sale. Prelatii ambeloru bisericiei au alergatu inaintea Tronului Augustului nostru Suveranu, si in sentiulu de detorintia facia de Tronu si tíera au descoperitu cu tóta loialitatea, ingrigirile natiunei nóstre facia de respectivele dispositiuni. Totu asemenea s'a urmatu si inaintea corpurilor legiuitórie, ér dupa ce legea s'a adusu organele nóstre bisericesci si scolarie a luatú mesurile necesarie, cá se se póta satisface recerintieloru ei. Astfeliu am vediatu, cá cei chiamati si-au implinitu detorinti'a cu tóta scumpatatea.

Totu in anulu espiratu s'a constituitu definitivu Academi'a romana de sciintie, completandu-se tóte sectiunile. Astfeliu acésta inaltitudine va poté lucrá in viitoriu cu unu succesu multu mai mare la desvoltarea sciintiei si literaturéi romane. Au mai aparutu in decursulu anului trecutú o multime de opuri de valóre literaria, asia incát putem sperá, cá in curend vomú posedé o literatura bogata in tóte ramurile de sciintia.

Trecendu la cele intemplete in dieces'a nóstra vomú aminti, cá in anulu acest'a s'a infiintiatu tipografi'a diecesana, carea a inceputu deja a lucrá cu succesu, si a colucrá la respandirea literaturéi romane in partile nóstre. S'au infiintiatu mai multe scóle in diecesa, ér unele comune au inceputu a stipendiá teneri, cari frecuentéza scól'a, si mai pre sus de tóte amintimu cá unu bunu simptomu faptulu, cá mai multe comune au inceputu a infiintia fonduri bisericesci si scolarie.

De ne vomú intrebá acum dupa acésta scurta revista, de unde atâtea calamitáti preste acésta tíera, vomú aflá, cá ele nu sunt, nu potú fi altu ceva, decât consecintiele faptelorú nóstre, conse-

cintiele instreinerii lumii dela Legea Domnului. Omenimea a inceputu a se instreina de Domnulu, a se abate dela Legea Lui, si a servi vitiului si mintiunei, ér consecintiele ni se aréta in multele cercári ale Provedintii. De aceea este o detorintia imperativa a tuturor de asi aduce aminte si a urmá cuvintelor santei Scripturi: „Intórceti-ve la mine, si eu me voiú intórce la voi.“

Ceea ce privesce greutátile, in cari se gáserce astadi biseric'a si scól'a nóstra, amintimu, cá daca ele sunt multe si mari, atuncí mare trebuie se ne fia si activitatea nóstra, prin carea se le potemu prentempiná si invinge. In corpulu bisericeii si natiunei nóstre esista inca destula putere, carea concentrata si bine aplicata se ne póta conduce la limanulu doritu, se póta face din scólele nóstre unu adevratu sanctuarium de lumina si cultura.

Sunt mari greutátile nóstre dar mare trebuie se ne fia si speranti'a in puterea nóstra de viétia si in ajutoriulu Celui Pré Inaltu. — In acésta sperantia dorimu din inima tuturor cetitorilor nostri „Anu nou fericitu“!

Salute prin educatiune!

„Educatiunea este primul fundamentu la fericirea omenésca.“
Leibnitz.

Toti din tóte pátile suntem cuprinsi de o ingrigire adunca. Spiritulu neliniscirei pare a se incuibá totu mai tare. Nicáiri pace si indestulire, pretotindenea intimpinámu miscare, o adevrata febre. Ne-ajunsurile si suferintiele, falsitatea si inielatiunea, egoismulu dimpreuna cu legiunile de fapte nemorale si-serbéza astadi triumfulu mai multu de cât ori cand alta data. In mediloculu vitregitátiloru timpului modernu asia i-vine omului a crede, cá asupra genului umanu s'a descarcatu unu blastemu greu, éra omulu e numai o simpla pila in man'a sortii, destinatu pentru de a-si deplange totu decursulu vietii.

Si óre se nu se póta schimbá starea acést'a trista in carea ne aflámu? Se nu mai potemu contá la o essistintia mai onorifica, la unu venitoriu fericé? Ne-au desacatu tóte medilócele pentru îmbunatatirea sortii? Unde-i ieslea mantuirei nóstre? Éta problemele grele, cari producu nelinisce generala.

Resolvarea acestoru probleme depinde numai dela noi. In noi zace reulu, si érasí noi suntemu capabili a-i paralisá influintiele stricatióse. Si spre ast'a suntemu chiamati, cáci precum dice Seneca: „Nihil enim est tam difficile et arduum, quod non humana mens vincat.“ Mintea, luminéza calea spre mantuire, si celu ce nu grigesce de ea, nu asculta de prescriptele ei, acel'a suspina amaru sub blastemulu timpului, devine sclavulu orbiei si ambla ca evreulu eternu fara mangaiere, fara indestulire in lume. „Cum vom fericí pre ómeni, daca nu-i facemu morali si intiepti?“ se intréba marele filosofu Kant. Câte ne-ajunsuri si suferintie, câte nefericiri nu isvorescu din nepricepere! Si érasí câte fapte nemorale si contrarie binelui comunu nu se comitu din simpl'a causa, cá

mintea lucra in directiuni rele si e folosita pentru venarea cât mai sigura a intereselor slabe! Egoismulu calca si sdrobescé in picióre totu ce-i frumusu, adevratu si bunu in lume — stelele fericirii omenesci — si mintea trebuie se se lupte la multi si in multe pentru inaltierea si prémarierea egoismului. Fericirea individiloru si a popóreloru preste totu va remané umbra si visu, pana cand mintea omenésca stá totu in servitiulu nemoralei si intunerecului, si e asuprita in desvoltarea, cultivarea si perfectiunea ei salutara pentru genulu umanu.

Salute prin educatiune!

Se resfoimu istori'a, si ne vom convinge, cá popórele au devenitu mari si puternice, libere si respectate prin educatiune buna si ingrigita. Rom'a devine stapan'a lumii pe cand fii ei straluciau in pastrarea virtutiloru bune, pe cand mamele se ocupan cu crescerea familieii si pe cand barbati de statu au privitu educatiunea publica ca fundamentulu politiceii adevrate; Rom'a decáde si dispare cum s'a ivitu coruptiunea, luesulu si ireligiositatea. De asemenea sórte au fostu Spart'a si Aten'a. „Fara educatiune piere individulu, precum si statulu,“ — dice Aristotelu.

Tóte poterile omenesci se cultiva prin educatiune adevrata, si acést'a nu permite ca acele poteri se lucre in detrimentulu binelui comunu. Virtutiele fericitórie se respandescu prin educatiune; de aceea si este „educatiunea primulu fundamentu la fericirea omenésca.“ Educatiunea desvóltá mintea ca se amblamu pe calea adevrului, nobilitéza anim'a ca se adorámu totu ce-i frumusu in lume, si intaresce voi'a ca se comitemu fapte bune. Éta trinitatea educatiunei, isvórele fericirii omenesci!

La aceste isvóre se conducemu omenimea, si vom vedé ce venitoriu fericé, essistintia onorifica vomu intêmpiná! Se educámu tinerimea cum se cade, lumea nóua, speranti'a unui viitoriu mai frumusu, si atunci am reformatu lumea asigurandu-i o sórte de adevrata indestulire.

Si pre ast'a se ne nevoimu mai cu séma noi romani, daca dorimu se fimu de o potriiva cu natiunile celalalte, cari se intarescu si devinu libere si respectate prin crescerea buna a tinerimeii. Mai alesu noi se plantámu in inimele june sementi'a, ce odinóra in stramosii nostri gloriosi a produsu fapte mari fara asemenare. „Nimicu mai divin, decât educatiunea, cáci fiind junimea educata bine si cum se cade, calea prin viétia e fericita,“ — dice Platone.

La noi inse, durere, aceste cuvinte frumóse n'au petrunsu inca precum s'ar asteptá, pucini se cugeta la midilócele reformarei tinerimeii ca fericindu-o se fericésca si sórtea natiunei. Ce e dreptu se facu multe reforme, cáci traimu in timpul reformelor; dar ce ajungu ele, déca educatiunea prima, cea familiara, si chiar cea publica — nu este imbracisita cu caldur'a receruta. Astadi trebuie se esclamámu cu Pestalozzi: „Traiescu intr'o lume, incungiuratu de individi, unde inzadaru cautu pre tat'a séu pre mam'a.“ Educatiunea din familia e gresita, éra scól'a nu pote incoconá oper'a cum se cade, déca fundamentulu e claditu pe nasipu. Cádi parinti nu póta numai numele de parinti, umbr'a vana a marei loru missiuni! Cádi nu se apuca de sacr'a opera a educatiunei, fara a-i cunoáce principiile si regulele conducatorie spre realisarea scopului maretiu! Cádi tineri nu póta emblem'a nefericirii din caus'a educatiunei gresite!

Cu educatiunea nu-si spargu multi capulu, éra sciinti'a despre educatiune, abia dá semne de viétiá. Chiar si acei'a, cari sunt chiamati a cresce tinerimea, pucinu seu de feliu nu se ocupa cu pedagogi'a. Ba sunt si de acei'a, cari nici cá viséza despre ea. A voi a educá pre cineva si a nu sci cum, este defectulu celu mare alu multoru „pedagogi.“ (?) Astadi pare a fi lumea intórta. Celu orbu voiesce a conduce pre cineva; celu ce n'are voiesce a dá, si celu ce inca nu-i educatu se crede indreptatitu a educá, — si inca-i siguru. „Omulu numai prin ómeni se póte educá, prin ómeni cari insii sunt educati,“ — dice cu totu drep-tulu Kant.

Déca dorimu a educá tinerimea cum se cade, atunci trebue se ne provedemu cu armele necesarie, cu cunoscintie chiare si precise despre oper'a educatiunei, cáci numai astfeliu vomu sci, déca procedemu corectú séu ba. Si mai cu séma crescatorii de profes-iune se fia cât de bine initiati in studiulu frumosu alu pedagogiei, si se nu traiésca in credinti'a desiérta cá pracs'a ajunge intru realizarea scopului. „Pracs'a pedagogica se nu degenereze in manipulatiune espe-rientalá, ea are trebuintia de stéu'a conducatoria a sciintiei,“ — dice Dittes.

Intr'adeveru ar fi timpulu ca se jertfimú mai multu pentru educatiune, se petrundemu mai aduncu in esenti'a si scopulu ei, si se ne nisumu a fi pe terenulu educatiunei nu numai orientati, nici numai conformati „ci se ne aflámu totodata si acasa, cáci numai astfeliu vomu fi in stare a imbunatatí starea ac-tuala, si a pune basa solida la unu viitoriu ferice, la o essistintia démna de noi.

Salute dar prin educatiune!

Dr. Lazaru Petroviciu.

Art'a de viétiá.*)

Nu totu celu ce se plange de greutátile vietii are dreptate, nu totu celu ce cartesce asupra sórtei sale merita o stare mai buna, cand consideramu, cá viéti'a este in mare parte asia, precum ni o facemu noi insine. Chiar in punctulu acest'a se aréta omulu inse din nefericire mai neglidentu. Multi ne plan-gemu, cá viéti'a ne este amara, dar pucini sunt intre noi, cari se-si dea silintia, cá priu studiu si esperiintia se afle modulu celu mai bunu, prin carele se-si faca viéti'a placuta. A trai nu este atát de usioru, precum s'ar paré la prim'a vedere; din contra a sci se traiesci, potem afirmá, cá este lucrulu celu mai greu, a trai este arta, o arta, ce-si are loculu seu intre artele frumóse. Pe cât este de grea si de amara viéti'a pentru celu ce nu si-a insusitu acésta arta, pe atát este ea de usióra si placuta pentru celu ce o posede. Pentru celu dantaiu viéti'a este o tortura, ér pentru alu doilea o placere. Celu dantaiu se inéca in lacrimi si suspinu, ér alu doile se impar-tasesce de placeri, si obtiene prin viétiá cele mai frumóse rezultate.

Art'a de viétiá depinde in mare parte dela nat-ur'a nóstra. Ca si pentru orice se receru si aici unele dispositiuni naturali. Cu tóte acestea art'a de viétiá si-o póte insusi ori cine prin studiu, prin pa-rinti si invetiatori, si si-o póte perfectioná prin es-perienci'a sa propria. La acést'a se recere inse unu anumitu gradu de inteligentia.

*) Dupa Smiles.

Noroculu nu este in lume unu lucru atát de rarú si neindatinatu, ca se nu-lu póta aflá omulu, carele lu-cauta. Din contra elu sta din o multime de lucruri si placeri mici, respandite in cararea vietii, cari grupate tóte la olalta facu din viéti'a nóstra unu intregu placutu si atrageturiu. Omulu inse pré adese ori desconsidera acéste placeri mici in dorulu seu celu mare dupa lucruri straordinarie. Elu este ca si celu ce si-pune tóta speranti'a sa in unu cascigu insemnatu la loteria, fara se véda, cá pal-mele sale si munc'a sa sunt singurulu isvoru de avutia si fericire. Nu intemplari straordinarie facu inse pe omu norocosu si fericitu — desi si acestea contribue une ori la fericire — ci noroculu omului depinde dela unu singuru lucru, dela modulu cum scie cineva se-si indeplinésca detorintiele împreunate cu viéti'a, si dela modulu, cum se deprinde cineva a gustá din bunurile vietii.

Art'a de viétiá ni se aréta in lume in o multime de exemple. Se luámu numai doi ómeni cu aceleasi medilóce, dintre cari inse unulu scie, ér altalu nu scie se traiésca. La celu dantaiu aflámu, cá pentru elu viéti'a este plina de placeri si de frumsetia, Elu scie se traiésca in presentu, si-póte revocá in me-moria trecutulu cu placerile lui, si si-póte intipuí frumsetiele viitorului. Viéti'a are pentru unu ast-feliu de omu mare insemnatate si farmecu. Ea pre-tinde dela elu in totu minutulu a-si implini o mul-time de detorintie, ér in implinirea detorintieloru si in obtienerca rezultateloru muncei sale afla cea mai mare linisce si cea mai mare bucuria. Elu se in-dreptéza pre sene, indreptéza pre altii, colucra la ridicarea celoru apesati si mangaierea celoru nen-rociti, si este activu in tóte intreprinderile frumóse si salutare. Inteliginti'a lui se desvólta cu fiacare di, si astfeliu si-casciga idei totu mai bune despre lume si despre omenime. Cand ese din acésta viétiá, elu lasa in urm'a sa renumele celu mai bunu, si binecuventarea tuturoru lu-insotiesce la mormentu, ér monumentulu seu sunt faptele sale bune, cari le a facutu in viétiá si esemplulu celu bunu, care l'a lasatu ómeniloru, cu cari a traitu in viétiá.

Alu doilea afla fórte pucina placere in lume. Abia a ajunsu etatea barbatiei, si numai afla nici o placere de viétiá. Pe elu nu-lu mai insufletiesce nimicu, in lume totulu este pentru densulu unu lucru fara nici o insemnatate si fara nici unu far-mecu. Pentru elu viéti'a este numai o tortura, dar cu tóte acestea se infióra, cand si-aduce aminte, cá trebue se o paraséca. Tóta averea sa nu i-ajuta nimicu, pentruca nu intielege a trai, si astfeliu nu are, si nu póte avé nici o bucuria in lume.

Factorulu, carele dá vietii adeveratulu ei farmecu, nu este numai bogati'a, ci meditarea, pla-cerea de unele si altele lucruri, gustulu, cultur'a, mai nainte de tóte inse unu ochiu ageru si o inima semtítória. Celu ce le posede acestea se semte bine si in cea mai modesta stare. Obosél'a si munc'a potu fi pré bine împreunate cu cele mai sublime idei si cu gustulu celu mai frumosu. Sórtea celui din urma muncitoria se póte inaltá si nobilitá in modulu acest'a.

Gustulu bunu in sene este si in ceea ce pri-vesce starea nóstra materiala unu bunu economu, si ne servesce spre inumultirea placerii Abia intri intr'o casa, si indata poti observá, daca este in-trens'a gustu bunu séu nu. Nu trebue se fia cas'a impodobita cu mobile scumpe si cu paretí auriti

ca se fia placuta este de ajunsu se fia numai tóte lucrurile dintrens'a bine arangiate si in ordine buna.

Art'a de viétia se estinde asupra intregii vietii casnice. Ea ne invétia a alege bucate sanatóse si a le pregati bine. In cas'a, in carea stapanesce art'a de viétia, nu vei gasi bucate multe, dar le vei gasi bine si curatu pregatite, asia incát face pre ori cine se fia multiamritu cu ele.

Se té uiti apoi in alta casa, in care vedi mobile scumpe si multe lucruri de pretiu, dar le affi pe tóte in disordine, si vei vedé, cá nu face nici o impressiune buna pentruca lipsesce gustulu, conducatori'a casei nu a invetiatiu art'a de viétia.

Acestu contrastu ni se aréta si in viétia ómeniloru seraci. Prin unu gustu bunu chiar si sórtea seracului devine mai usióra si mai placuta. Adese ori póte cineva observá o mare diferentia intre dóue colibi de muncitori. Un'a o vedi curata, miclele feresti spelate, zidulu lipitu si curatu, pe langa casa nesipu ca se nu se faca noroiu, cand plóua, ér in launtru gasesci unu aeru curatu, pucinele lucruri dintrens'a arangiate frumosu, si ferestrele pline de flori. Daca privesci la alt'a, vedi indata de afara, cá totulu este murdariu, ér inlauntru unu aeru coruptu si preste totu cea mai mare necuratienia. Ce diferentia intre aceste dóue locuintie, desi cei ce locuiescu intrensele au dóra totu acelasi venitu.

De unde vine apoi, cá intempini in viétia fórté adese ori doi ómeni, cari lucra la unu locu si au acelasi venitu, dar pre unulu lu-vedí totdeuna veselu, totdeuna cu bani, atát elu cât si famili'a lui bine imbracati — ér alu doilea, totdeuna tristu, reu imbracatu, fara bani si famili'a lui in cea mai mare miseria? De unde acésta deosebire mare? De siguru numai din motivulu, cá unulu a invetiatiu, si pricepe a traí, si a se face pre sene si ai sei fericitu, ér celalaltu nu. Celu dantaiu lucra, si si-implinesce cu scumpeitate detorintiele sale, elu gandescé totdeuna la viitoriu, si marginesce cheltuelele dupa venitu, calculéza, meditéza, si in cerculu seu de activitate este totdeuna la inaltimea missiunei sale; ér celu de alu doilea traiesce, cum se dice dela mana pana la gura, elu nu scie, decát se manance, si se bea bine, pana cand semte unu cruceriu in busunariu, nu gandescé nici odata la detorintiele sale, si la necazurile vietii, cu atát mai pucinu le celu mai de aprópe viitoriu. Spre orientare mai amintimu aci urmatórele casuri practice, pe cari le amu vediutu noi insine. Unu functionariu avea unu frumosu venitu, dar cand se semtiá, cum se dice, caldu la buzunariu, apoi traia dile albe, ér dupa aceea impramutá, si si-zalogia totu ce avea prin casa, umblá sdrentiosu si murdariu, ér la mórté si-lasá famili'a in cea mai mare miseria. Intr'unu stabilimentu erau doi lucratori, unula avea doi florini la di, ér alu doilea numai unulu. Celu dantaiu nu avea nici odata bani, ér alu doilea totdeuna, erá bine imbracatu si veselu.

Privindu apoi la consecintie, affi, cá omulu, care scie se traiesca in lume este multiemitu cu sene, este placutu societátii, in care traiesce, este stimatu si iubitu de famili'a sa, elu este unu esemplu de bunastare facia de ai sei in timpu ce omulu care traiesce fara socotéla este nemultiemitu cu sene in-susi, este urgisitu de societate, ér famili'a remane in miseria, in sarcin'a altor'a.

(Va urmá.)

D i v e r s e.

* **Maiestatea Sa**, Imperatulu si Regele nostru Franciscu Iosif I va petrece cu incepere din 13 ianuariu nou 8 dile in Budapest'a.

* **Pentru nenorocitiu** prin esundarea Muresiului, Crisului, Ariesiului, Ampoiului, Ternaveloru si Somesiului s'a constituitu in Brasiovu unu comitetu, compusu din urmatorii domni: Nicolae T. Ciurecu, Dumitru Ioncioviciu, Radu Radovicu, Diamandi I. Manole, Ioanu Dusiain, George B. Popu si Dr. Aurel Muresianu. Scopulu acestui comitetu este a aduná ofrande pentru familiile nenorocite prin esundare. In nrulu 103 alu „Gazetei Transilvaniei“ publica acestu comitetu unu apelu caldurosu catra romanii de pretutindenea, invitandu-i se intinda mana de ajutoriu nenorocitorulu nostri conationali. Ofrandele sunt a se adresá la *d. Diamandi I. Manole*, séu la redactiunea „Gazetei Transilvaniei“ in Brasiovu.

Este sublimu scopulu, pentru carele s'a constituitu acestu comitetu, este demnu de tóta lauda actulu fratiloru nostri brasioveni. Se sperámu, cá apelulu loru va affá echo in inimile romanesci, si esemplulu loru imitatiu.

* **„Biografi'a lui George Cristureanu**, fost capitanu in armat'a Romaniei“ este titlulu unei brosiure aparute in Brasiovu si lucrate de *d. Bartolomeiu Baiulescu*, parochu gr.-or. alu cetátii Brosiovilu si asesoru consistorialu. Capitanulu Cristureanu a fost unu barbatu de merite, carele s'a destinsu prin amórea s'a de natiune, careia i-a donatu tóta averea sa in suma de 37,000 fl. si in modulu acest'a a datu unu esemplu rar cu atát mai vertos cá fiindu elu din Romania a jertfitu, precum dice autorulu, pentru partea natiunei romane din Transilvania. Cartea este scrisa cu multa ingrigire si int'unu stilu frumosu. In unulu din nrui viitori vomu reproduce si noi unele schitie din acésta biografía.

* **„Scol'a Romana“** va aparé si in anulu viitoriu si inca de 3 ori pe luna (la 1-a, 11, si 21.) totdeuna in numere de câte o cóla intréga; cu tóte acesteá pretiulu remane celu din anulu espiratu (4 fl. pe unu anu, 2 fl. pe o jumătate). Abonamentele a se adresá la redactiune in Naszod (Transilvania) celu multu pana la 1 Ian. 1880, cand va aparé primul numeru.

* **Junimea romana** din Budapest'a va arangia la 21 Februaru unu balu in Grad-Hótelu Hungaria. Venitulu acestui balu este destinatulu pentru ajutorarea inundatorulu din Transilvania si Ungaria, ér o parte pentru ajutorarea societátii de lectura „Petru Maioru.“

* **Senatulul Romaniei** a primitu luarea in consideratiune a proiectulu pentru rescumperarea cáiloru ferate.

* **Comissiunea** de resbelu a delegatiunei magiare a decisu in principiu a se infiintá in Ungaria unu institutu militariu superioru.

* **Contele Beust** reprezentantulu austro-ungaru la Paris a facutu la 4 ianuariu nou o visita ministrului-presiedinte alu Franciei, *d. Freycinet* spre a-i respunde la not'a, prin carea i-se anuciase intrarea in functiune a noului cabinetu francesu.

* **In cercurile catolice** ale Franciei s'a nascutu o mare agitatie din incidentulu conclusulu luat de camera, prin care se reducu salariile episcopiloru cu câte 5000 de franci. In multe diecese s'au dechiaratu credintiosi cu avere a dá episcopiloru

din averea lor acea, ce le a detrasu bugetulu, ér in unele locuri se aduna bani spre acestu scopu.

* **Himenu.** Dlu Dr. Georgiu Popoviciu, medicu in Chitihazu a incredintiatu pe dr'a Gabriela Rosvanu din Salonta.

* **La graniti'a Rusiei** de catra Germani'a, scriu diurnalele, se facu mari pregatiri de resbelu, se concentréza trupe, proviantu, munitiune si vagóne de drumu de feru. Tóte acestea le face Russi'a sub pretextu de cordonu pentru pestilentia. *Trupele rusesci* din orasiulu *Minsk* au arangiatu o festivitáte in onórea generalului rusescu Scobelef II. Cu acésta ocaziune, se dice cá generalulu rusescu ar fi vorbitu de unu resbelu ruso-germanu ca de unu lucru pozitivu. Elu a disu intre altele urmatórele: resbelulu ce l'am portatu in Turci'a, a fost unu resbelu religiosu. Resbelulu nationalu, la care este chiamiata Russi'a va incepe acum, probabilu, cá acestu resbelu lu-vomu avé cu Germani'a.

* **Montenegrii** au adresatu puteriloru semnatare ale tractatului din Berlin unu memorandu, in care se plangu contra ténutei portii otomane in cestiunea Gusinje. Scirile din urma ne spunu, cá între Montenegrii si Albanesi a venitu lucru la arme. Lupt'a a inceputu la 9 ianuariu si dupa cincí óre Albanesi au fost respinsi.

* **Gvernulu rusescu** a descoperitu o conspiratiune antidinastica in armata. Se dice, cá preste dóuedieci de regimente sunt amestecate in acésta conspiratiune. In 6 ianuariu a descoperitu politi'a din Moscva o multime de proclamatiuni revolutionarie scrise in limb'a rusa si in limbi streine, si mai multe baterii galvanice pentru esplosiuni.

* **Principele Bismark** este greu morbosu. Elu suferu de nervi.

* **Caritatea prussiana si caritatea francesa.** Aristocrati'a berlinese a organisatu o serbatóre in profitulu seraciloru din Silesi'a. Un'a mia cincí sute optu dieci si patru (1584) persóne au luat parte la acea serbatóre si s'a strinsu sum'a de 2,300 marci séu lei 2875. Diarulu „la France“ ride de miculu resultatu alu acestei mari serbatori si de silintiele filantropice facute cu o mana strinsa de inalt'a aristocratia a Berlinului. — Alte rezultate a produsu caritatea francesa. Intr'una din ultimele siedintie ale consiliului municipalu parisianu, prefectulu Senei a facutu cunoscutu totalulu daruiriloru in favórea seraciloru, oficialu constatate, in intervalulu de la 10—19 Decembre: Éta cifrele, cari sunt fórté elocvente: Dela consiliulu municipalu 400,000 lei (franci) dela particulari 402,000 lei, dela ministeriulu comerciului 40,000 lei, dela comitetulu serbarii Murcia 225,000 lei. Totalu 1.067,000 lei. Fara a mai socoti si provisiunile de gura, haine, lemne, plapúmi si alte ajutórie de diferite feluri. Comparandu acést'a cifra cu aceea de 2875 lei, strinsa de inalt'a nobileme din Berlinu pentru cei 400,000 de ómeni din Silesi'a, redusi la cea mai extrema miseria, gasimu, cá avea dreptate diarulu „la France“ se rida de caritatea prusiana, dar se ne tememu, in faci'a miseriei ce bantuiu pe fratii nostri din Transilvani'a si pe multi nenorociti din tíera, cá nu cumva, printr'o tardia si silnica caritate, vreunu diaru strainu se gasésca motive de a luá in nume de reu si caritatea romanésa.

„Binele Publicu.“

* **O nenorocire** s'a intemplat pe calea ferata in Elveti'a, între Zürich si St. Gallen. Locomotiv'a a esitu din vagasiu. Conducetoriulu trenului si unu lucra-

toriu au fostu sdroboti. Mai multe persóne au fost vulnerate. Caus'a acestei nenorociri a fost, cá locomotiv'a érá fórté vechia.

* **Duelu.** Deputatulu Verhovay a avutu unu duelu cu pistolulu cu baronulu J. M. Celu dantaiu a fost greu ranitu in peptu, si ran'a se dice a fi de mórté.

* **Sinucidere la Vien'a.** Numerulu sinucideriloru la Vien'a a atinsu in anulu ce a trecutú cifr'a considerabila de 297, din cari 251 apartienendú sexului masculinu si 56 sexului femeninu. Caus'a acestorú sinucideri a fost in mare parte miseri'a, lips'a de lucru. Cea mai mare parte din sinucisi apartineau clasei serace.

„R.“

* **Mum'a regelui Bavariei batuta.** In diminéti'a dilei de anulu nou, in momentul cand mum'a regelui intrá in biserici'a metropoliei, a fost lovita de mai multe ori de catra o femeie, cárei'a i-venise unu atacu de nebunia. Din norocire, Regin'a n'a suferita nici o lesinare, si n'a simtitu macar vre-o durere, din cauza, cá avea unu paltonu cu blana. — M. Sa n'a parasitu de locu biserici'a, remanendú pana la finea servitiului divin.

Esaltat'a se numescu Ann'a Rahm, in etate de 50 ani si maritata. Ea a fost condusa in casa alienatiloru. „R.“

* **Lacuri calde iérn'a.** In partile sudice ale lacului Balaton s'au formatu in unele locuri lacuri calde, cari pe langa totu gerulu au remasu neinghieciate. In aceste lacuri s'au gramaditu o multime de paseri de apa cari si-au aflatu aci locu de scapare.

* **Ochii albastri si negri.** Nimenea nu cunósee mai bine aplecárele si defectele societáti, cá celu ce este chiepmatu a judecá asupra neintielegeriloru si certelorú, ce se nascu din aceste defecte. Astfeliu esperienti'a judecatoriloru este unu insemnatu materialu, candu vrei se te pronunci asupra cutarei clase de ómeni. Daca este adevéru in cele dise pana aci, atunci nu este fara interesu urmatóri'a observare a primului judecatoriu alu curtii de divortiu din London. Densulu adeca a esperiatu judecandu asupra nefericiriloru conjugali, cá mai tóte reclamantele contra barbatiloru infideli aveau ochi albastri, pe cand mai tóte femeile contra caror'a reclamau barbatii, aveau ochi negri. Astfeliu ar armá, cá blondinele suntú idealu de bunatate, ér brunetele infidele.

* **Pentru ce se insóra mai putieni?** Statistic'a aréta lamuritu, cá numerulu casatoriiloru scade din anu in anu. Acestu faptu necontestabilu s'a esplicatu in felurite moduri. Multi au disu, cá directiunea materialistica a timpului e caus'a pentru care tinerii nu vreu se se insóre. Altii sustienu, cá in privinti'a acést'a multu contribue si luesulu mare si pretensiunile esagerate ale fetelorú. Acuma inse s'a gasitu unu glumetiú, carele dice cá elu a descoperitu caus'a adevérata, cá pentru ce nu mai voiescu tinerii se se insóre? Éta acea cauza! Barbatii nu mai au trebuintia, cá cine-va se li có-e bumbulu (nasturelulu) caditu, cáci dupa mod'a nóua pe camesi nu mai suntú bumbi, ci aceia se anina pe camesi fara cosutura. Acuma dara candu barbatulu nu e espusu la neplacerea se scóta câte o duzina de camesi totu fara bumbi, uritulu de holtei'a tomnatica inca a trecutú. Asia dara, dice glumetiulu acela, déca voiti se se sporésca érase numerulu casatoriiloru, introduceti érase mod'a vechia cu bumbi pe camesi!

„Fam.“

Nrulu de facia alu fóiei nóstre apare esceptionalment Marti, pentru ca se incepemu cu prim'a di a anului.

INVITARE LA ABONAMENTU

pentru

„BISERIC'A SI SCÓL'A“

pe anulu 1880.

Pretiuulu abonamentului remane si pentru viitoriu celu de mai nainte, adeca :

Pentru Austro-Ungaria 5 fl. v. a. pe anu, si 2 fl. 50 cr. pe diumatate de anu.

Pentru Romani'a si strainetate 7 fl. v. a. pe anu, si 3 fl. 50 cr. pe diumatate de anu.

Abonamentele se potu face mai cu inlesnire prin asemnatiuni postale.

Rugamu dara pe on. abonenti vechi câtu si pe cei noi se-si insinue de timpuriu abonamentele lor, ca se nu intrerupemu espedierea fôiei si se ne putem orientá in privinti'a tiparirii esemplarielor.

REDACTIUNEA.

Concursu.

Dupace prin decisulu veneratului consistoriu aradanu din 19 Decembre 1879 Nr 2702 s'a decretatu infintiarea unei capelanii prelanga parintele protopresbiteru al *Banat-Comlosiului* ca si parochu : pentru ocuparea postului de capelanu se escrie concursu pana la **30 ianuarie 1880.**

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt : câte una a treia parte din tóte venitele si beneficiile celor dóue parochii, anume : din parochia protopresbiterala, si din parochi'a veduva dupa preotulu Ioanu Grozescu.

Recurintii dela care se cere calificatiune pentru parochiele de frunte voru avé a-si inaintá recursele lor instruite cuviinciosu, la parintele Pavelu Tempea comisariu consistorialu in Toraculu mare.

Banat Comlosiu la 29 Decembre 1879.

Comitetulu parochialu.

Se escrie concursu in urmarea gratiôsei ordina-tiuni a vener. Consistoriu Oradanu nr. 847. B. pentru parochi'a din *Lugasiulu* inferioru, protopresbiteratulu Pestesiului, comit. Bihor.

Emolumintele sunt : Casa parochiala cu gradina, birulu dela 130 de case, 1 vica de cucurudiu sfarmatu, 12 jugere si 84 \square^0 pamentu, precumu si tolosirea cimeteriului, dela tóta casa o di de lucru cu mancare, éra foia mancare $\frac{1}{2}$, si stolele usuete.

Doritorii cari voiescu a ocupá parochi'a acést'a au a-si trimite suplicele concursuali adresate comitetului parochialu, on. d. Ioanu Tiforu com. cons. in Gyires, p. u. Tarján, pana la 3 fauru 1880, in care

di va fi si alegerea, si pana atunci a se presentá in biserica spre documentarea desteritatii sale in cele rituali si cantari.

Lugasiulu inferioru 20 decemve 1879.

Comitetulu parochialu.

In consielegere cu comis. consist.

Pentru deplinirea postului invetiatorescu vacantu din comun'a *Petirsiu* inspectoratulu Lipovei se escrie concursu cu terminu de alegere **pe 7 ianuarie st. v.**

Emolumintele sunt in bani 112 fl. 50 cr. v. a., 16 meti de grâu, 16 meti de cucurudiu, 12 orgii de lemne din care se se incaldiésca si scól'a. 4 jugere de livada finétia, si cortelu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu poftiti recursele lor instruite conformu statutului organicu si adresate comitetului parochialu, a le substerne la subscrisulu in Lipova, si pana la terminulu amintitu au se se presenteze in vreo dumineca séu serbatóre in biserica pentru de a dovedi cum sciu cantá.

Petirsiu in 16 decemve 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Cristoforu Giuchicu** inspectoru de scóle.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din *Chisiod'a*, protopresbiteratulu Timisorei prin mórtea invetiatoriului Terentiu Popescu, prin acést'a se escrie concursu cu terminu pana la **20 ianuarie st. v.**, cand va fi si alegerea.

Emolumintele sunt : in bani 120 fl. v. a., 30 meti grâu mestecatu ; 7 stangini de lemne, din cari are a se incaldi si scól'a ; 4 lantie de pamentu aratoriu ; dela inmormentarile unde va fi poftitu 50 de cruceri si cuartiru liberu. Din acestu salariu va avé se dea pana la 1. iunie 1880 alegendulu invetiatoriu jumetate veduvei invetiatoriului reposatu.

Recurrentii au a-si substerne recursele instruite conform statutului organicu si adresate comitetului parochialu din *Chisiod'a* subscrisului inspectoru de scóle per Wing'a in Seceani.

Chisiod'a in 8 decemve 1879.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea **Iosif Gradinariu** inspectoru cercualu de scóle.

Pentru ocuparea parochiei vacante *Pravaleni* din protopresbiteratulu Halmagiului se escrie concursu cu terminulu de alegere **30 decembre a. c.**

Emolumintele anuali : dela 120 numere de case, pentru fiecare numeru 25 litre papusioiu in greuntie, stolele indatinate, si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia, suntu avisati recursurile proviedute cu tóte documintele legale ale trimite protopresbiterului tractualu Ioanu Groza in Halmagiu pana la diu'a alegerii.

Comitetulu parochialu.

Cu invoirea protopresbiterului tractualu **Ioanu Groza.**